

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume”, „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, și pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 1 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

==== Manuscriptele nu să dau înapoi. ====

Războiul european.

Anglia și Franța au declarat și ele război Austro-Ungariei.

MARILE ÎNCĂERĂRI SE AȘTEAPTĂ PENTRU SĂPTĂMÂNA DE FAȚĂ.

Pân' acum lupte mai de seamă s'au dat numai în Belgia și Alsația-Lorena.

În lupta mare ce s'a dat în jurul orașului Lüttich (Liège) din Belgia, au căzut așa de mulți, încât stratul de morți era în câmp de 1 metru și jumătate de gros!

Rusia gata acum și ea cu adunarea trupelor. Măsurările de puteri cu ea se încep acum!

Lupta pe mare s'a început și ea. — În Marea-de-Nord flota engleză a fugărit pe cea germană în coastele Hollandei.

România rămîne pe lingă hotărîrea sa: nu dă sprigin nici unei părți.

Un stafet al Împăratului Germaniei a fost iar' la Sinaia, la Regele Carol.

În acelaș timp ministrul român dela Petersburg, Diamandi, a sosit la Sinaia, cu o solie deosebită dela Țarul.

Mari făgădueli să fac României.

Tisza ne lasă să întvedem, că pe noi ce ne așteaptă după războiu.

— **RUSIA MOBILIZEAZĂ ÎNCĂ 11 ANI DE REZERVE!** —

Germania își chiamă și ea și milițiile (gloatele) sub arme!

România își pregătește 1000 de învățători pentru a fi ofițeri în corpurile de armată nou formate.

Armatele noastre au intrat în Sîrbia! — Sabațul cuprins de ele.

București, 14 Aug — În cercurile politice și diplomatice de aici, se ține, că în săptămîna viitoare, se poate aștepta desfășurarea luptelor mai însemnate pe toate trei fronturile: și pe hotarul germano-austriac față cu Rușii, și pe cel germano-belgian și francez, și față de Sîrbia.

Asta se socoate așa și pentru cuvîntul, că Rusiei îi trebuesc 20 de zile pentru a-și mobiliza armata (pe cînd al-

tor state li-s destule și 10—12 zile) și cele 20 zile să împlinesc la începutul săptămîinii acesteia. Se vede asta și din faptul, că de curînd Rusia își dusesse toate oștile din Basarabia, dela hotarele României, în sus, spre hotarele Galiției și a Germaniei, sau a punctelor din linia de apărare ce li se trage în cale, — iar acum, după ce pe acolo a umplut liniile de oști grele, cari așteaptă atacul german și

austro-ungar, — a început a umplea iarăși și Basarabia de oști, — ca de rezerve.

Luptă pe mare în marea de Nord.

Roma, 14 Aug. — Ziarul „Giornale d' Italia” primește, cu mare întîzriere, din Londra știrea, că amiralitatea (conducerea armatei de corăbii) engleză, adeverește că da, s'a dat în Marea de Nord o luptă de flote între o flotă, engleză și cea germană aflătoare în aceea mare.

Flotele s'au întîlnit lîngă Doggerbank. S'a deslănțuit o înverșunată împoșcare cu tunurile, — în urma căreia flota germană s'a văzut și lită a se retrage din fața flotei engleze și a și căuta scăpare spre coastele Holandiei.

Atacarea Sîrbiei.

Viena, 14 Aug. — Față cu neastîmpărul lumii, care se întrebă tot mai mirată, ce e de armatele noastre n'au călcat pân'acum Sîrbia, — cercurile conducătoare de aici (din Viena) dau lămuriri, că nu

mai e departe clipa cind armata austro-ungară va păși ca atăcătoare, și nu se va mai mărgini a respinge atacurile Sirbilor, ca pân'aci.

Dar cind se pune în mișcare, vrea să plece cu plan bine limpezit și cu pas greu, a toate cu tropitor.

Armata belgiană. îndrjită și întreagă.

Bruxella, 14 Aug. Din parte oficioasă se dă lămurirea, că armata belgiană este neatinsă, și neștirbită prin luptele ce a avut de dat cu puternicul seu dușman năvălitor. Ba e pătrunsă în măsură și mai mare, de focul războirii, fiind hotărîtă la cea mai crincenă împotrivire față de năvala germană. Germanii au și fost siliți a deșerta unele din punctele până la cari intraseră.

Se vestește, că un aeroplan (mașina de zburat) german, zburind peste orașul Namur, a fost lovit de gloanțele soldaților belgieni, și a căzut. Doi ofițeri nemți ce erau pe el, au fost prinși, cu toate însemnările ce aveau la ei.

Strat de morți de un metru și jumătate de gros!

Luptă grea de tot a fost aceea care s'a dat în jurul orașului întărit Lüttich (Liège) din Belgia, — întâiul oraș mare și încungiurat cu forturi, întărituri de cetate, ce stă în calea armatelor germane, în valea pe care vor să înainteze și să treacă spre hotarele cele neîntărite ale Franciei.

Impresurarea orașului s'a început Marța (4 Aug.) și Nemții au bătut cu tunurile întăriturile, dar cu călăreții ori pedestrima nu se puteau apropia de forturi, căci fiecare fort (întăritură) era încungiurat până departe în cîmp, cu drot dințat, prins pe stîlpi. Cu clește lungi, anume pentru tăiatul acestui fel de drot, Germanii au tăiat toată ziua la droturi din calea lor spre unele forturi, în vreme ce tunurile băteau din greu cetățuile.

S'au dat lupte crincene toată ziua. Belgienii din forturi se apărau cu tărie. Cu sutele cădeau și Belgienii pe fiecare minută, dar tot așa și Germanii atacători. Orașul e încungiurat de 12 forturi (cetățuii întărite bine) Germanii au dat atacuri foarte puternice pe cetățuile din spre valea Meusa, spre care bat 7 din cele 12 forturi.

Noaptea a pus capăt luptei. Mercuri ea s'a început de nou cu mai multă înversunare. Fiindcă jurul alor două forturi, Germanii îl curățiseră de droturi, acum spre acele 2 puncte înaintau cu azvîrliri de trupe îndesate și dirze. Au fost îngrozitoare vărsări de sînge!

Acele 2 forturi erau primejdite rău și ca și căzute în mâinile Germanilor, cari pe aci își deschideau drum spre oraș.

Joi însă oștile germane n'au renoit focul. Unii spun că pentru marile perderi și până să-și întregescă șirele rărîte, alții zic că, comandantul german a adunat în aceea zi hrane pentru oști, din ținut.

Joi spre seară s'a deschis atacul de nou și de aci încolo a ținut *treizeci și șase de ciasuri neîntrerupt* (două nopți și o zi)! Nu numai bătae de tunuri, cari împrășcau ploaie de șrapnele și bombe spărgătoare, cele germane asupra forturilor, cele belgiene asupra oștilor germane din cîmp, — ci și atacuri de călăreți și de infanteriști s'au dat întetețite!

Atita om a căzut în acest atac îndelungat și furios, încît erau în jurul cetății, morții căzuți unul peste altul, un strat de un metru și jumătate de gros!

„Lüttich-ul a căzut!“

— „Ba n'a căzut!“

Ce a urmat după aceasta, e aproape o comedie: Nemții vestesc lumii și țării că însemnatul oraș belgian Lüttich, (Liège), oraș cu peste 100.000 locuitori a căzut în mâinile oștilor germane, — iar Franței de dincolo vestesc, că nu e adevărat! Lüttich-ul n'a căzut!

Și până azi tot așa spun și unii și alții. Și au drept și unii și alții. Iaca cum:

După cumplitele lupte pomenite mai sus, armatele germane au spart două forturi, două puncte de întărituri, din briul cel de 12 întărituri ce încungiură și apăra orașul însuși. Briul de forturi e tras departe în jur de oraș, pe cîtiva kilometri.

Prin spărtura făcută în briul de forturi, Germanii au putut străbate în oraș!

Dar străbătînd ei în oraș, nu au cuprins încă aceea ce e de căpetenie pentru ei: forturile din jurul orașului, în cari se ține armata! Iar acele forturi sunt o primejdie neînlăturată încă, pentru înaintarea armatelor germane prin Valea Meusa în jos, spre Franția, — care e scopul acestor armate.

Că lucrul e așa, reese din o știre dată din izvor german, care spune, că după spargerea briului de întărituri din o latură și intrarea în oraș, Germanii nu vor să mai cheltuiască nici singele unui soldat german pentru cucerirea forturilor mai departe, — ci vor cerca să treacă pe lîngă ele în jos, lăsîndu-le în pace (așa cum au lăsat Bul-

garii cetatea cea tare a Adrianopolului și s'au repezit pe lîngă ea în jos asupra Turcilor).

Deși au trecut de-atunci vre-o zece zile, această înaintare a armatelor germane pe Valea Meusa în jos, n'a mai urmat. O telegramă din 14 Aug. spune, că: Starea lucrurilor la Lüttich e neschimbată: Germanii au intrat, vre o 120 mii în oraș, dar forturile, uriașele coșnițe ale armatei belgiene, se țin! Acelea nu au căzut!

Acum Germanii se vede că vor să le atace pe la spate, ieșind din oraș, spre cercul de forturi din jurul lui.

— Iar după ce vor fi trecut din Lüttich în jos, îi așteaptă în cale, în aceeași vale, o altă cetate, și mai bine întărită, Namur, în jurul căreia au să se dea lupte doar și mai sîngeroase, cu straturi de morți și mai groase!

Francia și Anglia au declarat și ele războiu Austro-ungariei.

Cu ziua de 14 August s'a dat oficios știrea din Viena, că *Francia și Anglia, cari cu Germania sunt deja în stare de războiu, au declarat războiu și Austro-ungariei*. Conzulul francez Dumaine, precum și cel al Angliei, au părăsit dimpreună cu familia lor Viena, cei Austro-ungari din Londra și Paris, de asemenea au plecat spre casă.

Se spune că declararea de războiu din partea Franciei și Angliei, ne-venind ea pe neașteptate, n'a mirat și n'a înspăimîntat pe nimenea la Viena. Dimpotrivă, Monarhia privește în liniște desfășurarea întîmplărilor, fiind ea pregătită pentru luptele ce-o așteaptă.

Rusia față de România.

Din Sinaia, unde se află adunați toți diplomații și politicii României, ba și cei ai statelor streine, — s'a trimis ziarului „Universul“ la București, următoarea știre:

Ministrul (ambasadorul) Rusiei la București dl Pocklevsky, a primit din partea guvernului rus însărcinarea de a împărtăși guvernului român, că toate știrile cari vorbesc, că Rusia ar face pregătiri militare la frontiera (granița) României, sunt curate scornituri!

Rusia nu are nici un fel de gînduri contrare față de România!, și nici un fel de gînd de a-i atinge vreodată neutralitatea (starea ei de neamestec în războiu).

*

Din Bulgaria

vin mai nou, următoarele 2 știri de însemnătate:

I. Bulgaria nu voește să implinească rugarea Sirbiei de a i vinde vre o 40 vagoane de bucate; s'a oprit ori ce trimitere de bucate și cărnuri peste hotare. Dar Sirbia comandase, încă înainte vreme, cîteva zeci de mii de opinci pe sama armatelor, a gloatelor sale. Acum guvernul bulgar nu lasă ca nici opincile să fie trimise vecinei sale Sirbia.

II. Guvernul bulgar a dat ministrului Rusiei la Sofia, de nou asigurarea, că Bulgaria va păstra în acest războiu cea mai aspră neutralitate (neamestecare).

Conlucrarea franco-engleză.

Pretinia și căldura legăturile dintre Anglia și Franția, o arată și următorul fapt:

Puterea de pe mare, corăbiile de războiu, ale Francezilor, aflătoare în Mare de Nord (aproape de țărmii Angliei), este și ea pusă sub comanda flotei engleze din acea mare, — iar flota engleză din Marea Mediterană, mai aproape de țărmii Franciei, este pusă sub comanda franceză, a flotei Franciei din acea mare.

Sunt așazicînd contopite într'una, și așa, contopite, vor da năvală asupra flotelor statelor cu cari se războiesc.

Un milion și două sute de mii volun- tari în armata germană.

Cît de mare e însuflețirea în Germania pentru războiu, se vede și din aceea, că după știrile cele mai nouă, în armata germană de cînd s'a rînduit mobilizarea, s'au înștiințat de bună voe, voluntari, peste un milion și două sute de mii de tineri, afară de cei obligați la serviciul militar.

Oficieri ruși reținuți în Germania.

Berlin, 14 Aug. — Printre militarii ruși aflați la începutul războiului în Germania, pe cari Germania i-a reținut, adică nu i-a mai lăsat să treacă în Rusia după declararea războiului, se află și fostul comandant al flotei Mării Negre, admiralul Skrydlow, precum și fostul guvernator general al Moscovei.

În total se află aci 23 oficieri ruși de rang mai înalt, fiind și cîtiva generali printre ei.

Armatele noastre au trecut în Sîrbia prin două puncte!

Viena 14 August. — *Armatele austro-ungare au început înaintarea lor asupra Sîrbiei!*

Ele au trecut râul Sava la orașul sîrbesc *Sabaț*, pe care l-au și cuprins și care se află azi în mâinile noastre!

Altă parte a trecut râul Drina la Losnița.

Asemenea se fac treceri și peste Dunăre.

S'a început împingerea înainte a puterilor armate asupra Sîrbiei și ele înaintează, fără a li se putea face împotriviri de seamă.

Armatele sîrbești se retrag spre lăuntru țării, — așteptînd în locuri întărite atacul ce vine în val mare asupra lor.

Incordarea

tuturor puterilor!

o arată următorul fapt:

I. *Rusia*, după ce și-a mobilizat partea cea mai mare, 12 ani ai rezervelor armatei, — acum chiamă sub arme alți 11 ani (11 clase) de rezerviști, din cei mai bătrîni.

II. *Germania*, după ce și-a mobilizat toate rezervele armatei, își chiamă acum sub arme — *gloatele*.

Cu alte cuvinte: Se încoară toate puterile, până la cele mai de pe urmă, — ca la o luptă pe viață și pe moarte!

Prinsoneri belgieni în Germania.

Berlin, 14 Aug. În tabăra militară dela *Padeborn*, au sosit 4000 de prinsoneri belgieni, cei mai mulți au ajuns în prisoare în lupta crîncenă ce s'a dat pentru apărarea orașului *Lüttich*.

— Generalul comandant a mulțumit ostașilor pentru luptele vitejești de până aci purtate cu francezii, mulțumind totodată și poporului din *Lorena*, pentru jînuta patriotică ce dovedește zi de zi în acest războiu.

Rolul Portugaliei.

Madrid, 13 Aug. — Că *Portugalia* s'a dat și ea pe față pentru, *Anglia* e a se înțelege din faptul, că *Anglia* are cu *Portugalia* un contract de alianță (tăvărașie de arme), ce le obligă a se ajuta și în apărare și în atacare față de altă putere oarecare. Îndeosebi e obligată *Portugalia* a pune la îndemînă *Angliei* puterea sa armată de pe uscat, — în chimb *Anglia* se obligă a i apăra țărîni și coloniile ei cele foarte prețioase din *Africa* de Miază-zi, *Angola*, care e hotărîșe cu coloniile germane.

Germania chiar la asta se gîndește, că dacă *Portugalia* se mesteacă în războiul de aici, — să-i cuprindă prețioasa colonie *Angola*!

O înfrîngere

a germanilor în lupta cu belgienii?

Petersburg, 14 August. — O mare luptă, foarte crîncenă, a avut loc la o aripă pe ziua de ieri (depeșa nu spune că unde?). *Germanii* învinși, au bătut în retragere, părăsind în mâinile belgienilor o pradă bogată și lăsînd un mare număr de uciși și răniți pe cari n'au putut să-i ridice

Această victorie mîntue pe *Belgienii* de orice atac neașteptat din partea *Germanilor*.

Liège-ul se împotrivesc mereu, stricînd voia trupelor germane prin împotrivirea sa eroică.

O însemnată ciocnire a avut loc pe râul *Othain*, în care *Francezii* au dobîndit o strălucită victorie, respingînd pretutindeni pe *Germanii* și facîndu-i să aibă pierderi foarte mari!

În această luptă, o baterie franceză (companie de tunari) a căzut pe neașteptate pe inimic și a nimicit cu totul regimentul 21 de dragoni german.

ROMÂNIA

trasă tare de mîneci.

Cunoscătorii împregiurărilor, țin a ști, că în uriașa ridicare de state unele asupra altora, cheia cumpenii ar fi azi în mâinile alor două state: *Italia* și *România*, cari însă se țin pîn'acum de parte și de unii și de alții din războiți.

De aceea e foarte mare alergare după *Italia* și *România*!

Fiindcă despre *Italia* iese tot mai mult la iveală, că ține la *Francia* și la *Anglia* mai mult ca la *Germa-*

nia și *Austria*, — un trimis al Împăratului *Germaniei* a plecat zilele astea de nou la *Roma*, ca să ducă vestiri și făgădueli din partea Împăratului *Wilhelm*, pentru *Italia*, doar-doar o zmulg cumva din partea *Franciei* și *Angliei* și o atrag dincoace. Se leagă nădejdi de noua solie.

— În jurul *României*, — tot așa. Abia-i o săptămînă de cînd un sol al Împăratului *Wilhelm*, întorcîndu-se dela *Sinaia*, s'a oprit în *Cluj* și a stat o seară la masă cu mulțime de ofițeri înalți ce se aflau în oraș, și acolo spunea că vine din *România*, (unde a dus de sigur străitucă plină de făgădueli pe socoteala *Rusiei*, dacă va rămînea bătută), — și deja în foile din *București* dela 14 August cetim următoarele:

Iași, 14 Aug. — Azi a sosit aici, venind din *Odessa* (orașul rusesc de pe țărmul dincolo al *Mării Negre*) dl *Diamandi*, ministrul (ambasadorul) *României* dela *Petersburg*. Dînsul a venit cu un vapor anume pus lui la îndemînă de guvernul rusesc.

Dl *Diamandi* are o însărcinare deosebită din partea *Țarului Rusiei*, pentru *M. S. Regele Carol*.

Ce vedem noi din toate astea? Că cele două uriașe tabere învrăbite, nici una nu e prea sigură de biruința sa. dar vede bine, că de-ar avea și pe *România* și pe *Italia*, pe partea sa, ar fi la sigur biruitoare! Și de aceea acum umblă în ruptul capului fiecare, doar o ciștișă pentru sine.

Nu știm ce-o face *România*.

Italia însă, a spus-o de nou prin rostul unui diplomat al seu, că pe ea o leagă inima de *Francia*. iar interesul (folosul) de *Anglia*, cu care are foarte mult de lucru pe mări, și contra căreia ea nu poate porni.

Din Basarabia.

Toată *Basarabia* e ca o căsarmă uriașe. — Cum trăesc *Românii* sub stăpînirea *Rușilor*.

Corespondentul (vestitorul) unui ziar românesc, a avut privilegiu a trece azi prin *Basarabia*, capul de țară românească, fost trup al *Moldovei*, azi sub stăpînire ruscă. N'a putut sta mult pe acolo, căci se roscoliseră lucrurile de războiu, și, ca și pe la noi, nici acolo nu te mai lasă nimeni să cutreeri țara din sat în sat, dela un cap la altul, ca în zilele de pace. Totuși scriitorul român a avut privilegiu a vorbi cu cîțiva *Romîni* de acolo și își arată părerile precum urmează:

„*Basarabia* îți pare azi o casarmă uriașă. Adunările de trupe se fac cu o grabă de nedescris! (Ziarul „Universul“ din *București* vestește ieri, că într-o singură zi (în 8 August) au so-

sit în stația *Razdelna 92* de trenuri militare, cu trupe ce au rămas în jurul *Chișineului*. Tot în zece minute venea un tren fără început și fără sfîrșit de lung. În noaptea de *Sîmbătă* spre *Duminecă*, alte 30 de trenuri într-o singură noapte. Tot cu așa grabă își varsă *Germania* trupele spre hotare. Despre cele dela noi, nu-i iertat să vorbim, dar le vedeți dv. peste tot locul cu ochii).

Corespondentul român a pîpăit părerea inteligentului român *basarabian* cu care vorbea, să vadă ce crede el despre o conlucrare a *României* cu *Rusia*? Ar afla-o acela de cuminte, de folos, ori ba? Și *basarabianul* s'a arătat neîncercător în *Rusia*. Ii e teamă nu cumva într-o zi să capete poftă a turti și pe *România*, ca să nu-i mai stea în cale în drumul ei visat sepre *Constantinopol*.

„Dar, pe cit se zvonește, ni s'a pus în vedere, — a zis scriitorul român, — că ni se va da de bunăvoie napoi *Basarabia* (cea perdută la 1878) dacă vom merge cu *Rusia*!

Românul Basarabian a spus, că el n'ar avea încredere în asta. Nu s'ar lua după făgăduința *Rușilor*.

Atunci scriitorul, văzînd că fratele *Barabian* e tare contra *Rusiei*, — a trecut la altă intrabare, zicîndu-i:

— „Dar cum se poartă *Rușii* cu *Dvoastră*?

— *Naș putea să zic că tocmai rău*, a răspuns *Românul basarabian*. Țăranul dela noi, ca și de aiurea, privește lucrurile prin ochiul de econom. Și economicește (în bunăstare) nu stau rău țărani nostri! *Ba s'ar putea zice că stau cu mult mai rău Românii din alte părți!*

„În vremea din urmă ni s'au dat și anumite drepturi bisericesti și culturale. (S'a scris despre astea în „*Libertatea*“ E dreptul limbii române în biserică, dreptul de-a tipări foi și cărți românești. Dreptul limbii în școale, și altele). Dar toate acestea, închee fratele subjugat, nu pot năbuși dorul de mamă!...

„În deosebi, din punctul de vedere al stării noastre sufletești de azi, noi o ducem poate mai mulțumitor ca frații nostri din alte state, — dar asta nu ne poate face să dorim a rămînea sub schiptrul Țarului (dacă s'ar putea să iasă de sub el!).

Scriitorul spune apoi, cum a aflat pe țărani români prin *Basarabia*. Iată cum: „*Zdraveni*, bine făcuți și plini de sănătate (semnul unui traiu bun), și în ochii tuturor *Moldovenilor*, arzînd învăpăiatul dor de de mamă (de țara-mamă).

România face

Însemnate pregătiri militare.

Profesorul universitar S. Mehedinți, din București, tipărește în ziarul „Epoca” un articol, în care spune, că România bine a făcut cum a făcut, că nu s'a alăturat nici la Rusia, nici la Austroungaria, ci stă de-o parte, privind desfășurarea marilor întâmplări, — până în clipa când va fi, poate, tîrîtă și ea în feroasa horă, așa cum a fost și anul trecut!...

»Să așteptăm, zice, și să ne pregătim! În locul zarvei (vorbăriei) de cafenele, tăcere! În locul știrilor de senzație (cari dau fiorul clipei), să întărim sufletul obștei, întorcînd ochii poporului nostru spre ceea-ce este înălțător de suflet!

»Din nou trenurile încep a fi pline de uniforme (haine ostășești) albastre... Din nou cei-ce au isprăvit secerea și prășitul, se îndreaptă unde-i chiamă țara! Din nou fruntașii tineri ai satelor, cu traista la gît, vin călări spre casarma regimentelor lor de călărași. Slavă ție, oștire a României! Ai fost fala noastră în trecut. Ești toată nădejdea noastră acum!

Și ești cu atît mai mult nădejdea noastră, cu cît știm, că rîndurile tale au sporit și a sporit și sufletul tău!»

Și apoi spune, că, simțindu-se și în România, ca și în alte state, lipsa de ofițeri, țara a făcut apel (chemare) la floarea tineră a învățătorimei din Țară, și azi toți învățătorii tineri sunt adunați în cinci orașe, la Roman, Constanța, Ploiești, Craiova și București, unde se ține cu ei școală repede, pregătindu-i de ofițeri în armată! Las' că toți au fost soldați, ca voluntari, și sunt »șarge« (gradați), așadar cunoștințele cele de fundament le au, — acum le mai dau cunoștințele cele mai de lipsă ca ofițeri, și apoi, — zice numitul ziar, — în curînd vom avea cu o mie și mai bine de ofițeri noi, — în afară de cei aduși de înaintările regulate.

Ce va se zică asta, dacă nu o mare pregătire militară în Țară, pentru apărarea Țării.

»Sub povara grijilor noas-

tre, zice mai încolo luminatul profesor universitar, — avem dară și de ce să fim mulțumiți! Ofițer român, și învățător-ofițer, țara vă privește și vă așteaptă la fapte, „pentru neam și pentru Rege!“...

Asta o scria ziarul „Epoca” înainte cu o săptămînă. Și azi și găsirăm în ziarele din București o lungă listă de numiri de ofițeri, — între cari, așa se pare, este deja și întia ceată de învățători-ofițeri!

Prin această întregire a statului ofițeresc, Țara ajunge a avea ofițeri destui și la cele vre-o 40 de regimente nouă, ce și a format în anul trecut și în acesta, — prin cari armata României s'a sporit cu încă pe-a treia parte, față de cît era mai înainte!

POLONIA

pe calea reînvierii.

Mulți din cetitori nu vor ști povestea jalnică a Poloniei, — de aceea vom spune-o aci în citeva cuvinte.

Până la 1772 Polonia era Regat de sine stătător, așezat între Rusia, Austria și Prusia, cam cit e România și încă pe jumătate. Erau Polonii popor înaintat în toate, și 'n învățătură și 'n bunăstare. Aveau dietă, mai liberală decît multe din dietele țărilor de azi — dar erau conduși de o nobilime (nemeșime) întrecută, neastîmpărată și încăpățînată, care își ducea țara din o pricină într'alta, mai cu un vecin, mai cu altul, și cu nesfîrșite frecări și ferberi în lăuntru. Revolte religioase, războaie pentru credință, tulburări și prigoniri, lanț Era ca un fel de căzan clocotitor într'una, aci între statele ce-i erau vecine. Acum bătea ea pe cutare vecin, acum căpăta ea bătae dela unul. Dar pace nu era aproape nici odată în țara asta. Și vecinii ei, Rușii, Austriecii, Prusieci, erau siliți a-și avea privirile mereu asupra Poloniei, că acolo era tot mereu furtună și de acolo pornea atît de des furtună și asupra hotarelor vecine. Mult a avut să sufere dela acest popor și țările române: Moldova (vecină cu Polonia) și chiar Muntenia. Că se repezeau numai ca nărozii asupra lor și și le prădau. Odată le-a umblat prost de tot în Moldova, în zilele lui Stefan cel mare. Năvăliseră iară în Țară. Dar Stefan așa i-a bătut la Codrul Cosminului, de n'au rămas decît zdrențe din oștile polone! Pe urmă a adunat resturile lor, a tăiat codrul și a făcut în mij-

locul lui o dumbravă mare, pe locul unde-i bătuse, și apoi prinzînd pe Poloni cite 6—8 la plug, a arat cu ei dumbrava, să rămînă de pomină în veci. Se zice acea poiană până în ziua de azi: „Dumbrava Roșie” și e cîntată în poeziile poporului și în poeziile naționale.

Pentru neastîmpărul lor, a urmat pedepsirea lor.

Anume la 1772, după lung șir de lupte religioase, în care fusese atrasă și Franția, Austria și Turcii (pe Turci îi chemaseră Polonii în ajutor, ca să bată pe vecinii sei creștini!), — Austria s'a înțelese cu Prusia și cu Rusia, să împartă între ele Polonia asta, care e cuib de furtuni! Deocamdată să rupă numai trei părți din 3 laturi ale ei. Și le rupseră! Oștile celor 3 vecini intrară de-odată din trei laturi în Polonia, și cuprinsă, cit își hotărîseră, zicînd: Pân'aici e de azi încolo al meu, pân'aici al meu! Rusia își luă capul de țară zis Litvania, Austria își luă Galiția iar Prusia, Prusia vestică.

Prin cît își luaseră înse acum din trupul Poloniei, nu o împărțiseră întreagă. Inima ei mai rămase. Dar la 1796 și la 1815 făcură încă două împărțiri, cari stînseră cu totul regatul polon, rupîndu-l în trei, între cei 3 vecini.

Au urmat după fiecare înfundare de pumnal strein în trupul regatului, lacrimi și tînguri și zbateri de moarte, — dar ele nu mai folosiră nimic! Cei trei vecini săriți asupra pradei, începuseră a și-o rumegă.

Urmară mai multe revoluții ale poporului polon contra stăpînirilor streine, — dar toate se sfîrșiră înecate în singele proprii!

E iaca chiar o sută de ani de cînd acest popor, altfel foarte plin de viață, geme sub trei juguri streine!

Ce zile a trăit de atunci pân'azi? Iaca cum: Polonii ajunși sub stăpînirea Austriei, n'au dus'o chiar rău, căci Austria nemțască n'a avut putere a i înghiți, avînd și așa prea mult de val cu popoare de alt ne-am, germane, ca Cehii, Slavonii, Italienii, și alții. Cînd mai căpătă și Polonii, nici nu mai cercă să-i germanizeze (să facă Nemți din ei), ci să tragă numai folosul economic din țara ruptă dela ei, dar încolo ca neam, i-a lăsat în pace. Ei au și ajuns, drept aceea a avea oameni în slujbele înalte de stat; în țara lor a fi binișor domni și liberi, ba chiar a fi, cari ei să țină încă nădejdea de viață și de înviere și în Polonii din Prusia și Rusia!

Cei din Rusia au dus'o și o

duc greu, căci au avut libertate neasămănat mai puține decît cei din Austria, — iar cei din Prusia (din Germania de azi) au dus'o și o duc mai rău decît se poate închipui! Germania a mers pînă acolo cu încercările de nimic pe Polonii din capul seu de țară, încît, năim cu 2 ani, a adus o lege, prin care statul își ia dreptul a cumpara Polonia, așa de puțin și chiar senin, fără vre-o pricină casa și moșia și a-l lăsa pe drumuri! Meargă cu bani ce a căpătat și-și cumpere, de poate, altundeva moșie: printre Nemți, unde va trebui să se piarză cu totul, — ori să iasă din țară afară!

Cu toate groaznicele lor suferințele, Polonii n'au desnădăjduit cu totul, nici cei din Rusia, nici cei din Germania, cî scriitorii lor și artiștii lor și gazetarii lor, s'au silit să țină în ei neîntreput trează nădejdea învierii. În cîntecele lor naționale ei cîntă cu întreagă tăria sufletului: „Nu a murit Polonia, ci ea va învia iară!..

Și, uite, cum pare că se îndură odată Cerul de suferințele de un veac ale acestui popor!

Războiul ce porni, e vorbă să aducă mîntuirea Polonilor! Invierea țării lor

Intr'adevăr, Impăratul Germaniei, cumplit strivitor de Poloni în Prusia, ar fi hotărît a da viață Polonilor din — Rusia, și a le libera de sub jugul rusec. Nu de dragul Polonilor, ci — din ură față de Rușii!

El însuși, Impăratul Wilhelm, n'a cutezat să le trimită cuvîntul trezitor de nădejdi, — ci a lăsat ca asta s'o facă comanda armatelor austro-ungare la intrarea lor în Polonia rusească, — căci glasul austriac e mai crezut, fiindcă Austria a lăsat de fapt frumoase libertăți Polonilor sei.

De aceea a dat comanda noastră militară cunoscutul Apel (chemare) către Poloni, intrînd în Polonia rusească. Și ci-că chemarea a prins. Prin comunele din cari armata rusească s'a retras, se formează cîrmuri naționale polone; în însăși țara s'a așezat un guvern național polon; banii rușești au fost scosți din umblare și se primesc bani austrieci, — și altele. Inceputuri și pregătiri pentru altă ocîrmuire și altă viață în Polonia.

Acum, dacă Rusia va rămînea bătută, — precum nădăjduiesc tare Germanii, — atunci Polonii din Rusia vor fi declarați liberi, rupți din Rusia! E drept că prin'asta nu va fi reînviată întreagă Polonia veche, — dar totuși o parte însem-

nată a ei, cea mai mare, cu vre-o 8 milioane de Poloni, — cam cît România.

Dar că alătura-se-va noua Polonie la Polonii din Austria, sau cei din Austria și Germania la ei. — de asta tace povestea. Cei din Germania vor rămînea și mai departe în starea lor grozavă de azi, — cei din Austria, vor rămînea și ei în Austria lor, numai cei din Rusia ar fi să capete neafrinare de către Rusia, și — afrinare de Austria ori Germania.

Porumbul norocului acestuia zboară azi peste hotarele polone. De nu va cădea și el lovit de vre-un glonț rătăcit al cumplitului războiu.

America ne ocărește.

Ziarele mari din America, după-ce au văzut cum și-au sărit în Europa un stat în cap la altul, — au început a aduce articli foarte aprigi cari înfierează nebulia Europei, pe care o numesc groznică și potopitoare, ca judecata de apoi.

Cîteva ziare bagă de vină Angliei, celei totdeauna cumpătată și înțeleaptă, că s'a amestecat și ea în această horă a morții, — altele sunt contra Germaniei, care ea singură ar fi purtînd vina întregii învălmășeli, prin purtarea sa poruncitoare și durditoare față cu toți vecinii sei.

Generalul sîrb Putnic.

Se știe că, venind spre casă după declararea războiului Austro-ungariei față de Rusia, generalul Putnic, capul statului major al armatei sîrbești, a fost oprit în Budapesta, ca, — prinsonier de războiu. A fost însă liberat, văzînd și cei ce l'au prins, că prea era ciudat să declari prinsonier de războiu, pe un om ce-ți trece prin țară, înainte de a se descărca o singură pușcătură.

Dar generalul sîrbesc era suferind, și el, trecînd din Ungaria în România, s'a oprit la Turnu-Severin, căci se bolnăvise de tot pe drum.

Abia acum spune o telegramă din București despre plecarea lui în țara sa. Iată telegrama:

„Generalul Putnic, restabilit din boala ce suferea, a părăsit orașul T. Severin (România), plecînd la Niș, unde îndată a fost primit de regimentul Alexandru.

Generalul Putnic a declarat Regelui seu, că în urma bătrîneții și a stării sale de sănătate, nu poate să primească conducerea armatei.

Așa conducerea armatei sîrbești a fost împărțită în două părți, și anume: *conducerea cea mare a fost încredințată Moștenitorului de tron Alexandru și unui general rus, iar conducerea lucrărilor militare spre Bosnia, a fost încredințată generalului Stefanovici, fost ministru de războiu.*

TURCIA

Se știe că *Turcia* a mobilizat și ea, dar nu se știe încă cu ce gînd: împotriva Rusiei, a Greciei, ori a Bulgariei, sau vrea numai să-și apere hotarele de valurile marelui războiu european, temîndu-se că i vor spăla și granițele ei?

Sultanul, după rinduirea mobilizării, a adresat oștirea turcești următoarele cuvinte de însuflețire:

„Pe vremea cînd noi lucram cu zor pentru binele și înaintarea țării, în Europa a izbucnit un mare războiu. Vă chem pe toți la arme, ca să-mi pot apăra cu ajutorul lui Dumnezeu drepturile. Nici nu s'a împlinit bine săptămîna de mobilizare și așa de mulți ați venit, că armata e aproape întreagă sub steag. M'a măgulit foarte mult iubirea de patrie a poporului meu.

„Pe toți aceia, cari sunt mai bătrîni și n'au primit încă înștruire militară, îi las să se întorcă la vetrele lor, pînă vor fi de nou chemați, avînd datorința să ajute la lucrul de cîmp familiilor cari au rămas fără ajutor în urma mobilizării.

„Guvernul meu vrea pace. Am nădejde în Dumnezeu, că-mi voi putea apăra țara și drepturile între toate împrejurările căci armata turcească își știe datorința”.

Ministrul de războiu a însoțit cuvintele Sultanului cu o poruncă de zi, în care spune:

„Naștinea turcească a dovedit totdeauna vînjoșie și iubire de patrie, așa și acum în prima săptămîna de mobilizare. Armata turcă e datoare a se jertfi cînd va veni clipa hotărîtoare, căci numai așa putem spăla de pe noi pata și rușinea din războiul balcanic.

Constantinopol, 12 Aug. În Turcia europeană două corpuri de armată sunt mobilizate deplin. Trupele sunt adunate în jurul orașelor Adrianopol, Mustafa Pașa, Midio și Rodosto.

E vorbă că de aceea stau gata aci, ca, la lipsă, să între în lucrare cu trupele bulgare împreună.

— Din asta se vede că Bulgarii pregătesc lovitură biruitorilor sei de ieri: în întîia linie Grecilor, dela cari vor să zmulgă capul de țară din jurul Cavalei, poate și Salonicul, — Sîrbiei partea din Macedonia pe care o ceruse și nu au căpătat-o, iar despre România așa spun, că n'au de gînd s'o atace și pe ea. Dar la adică,

ar ataca-o, numai să aibă privilegiul potrivit.

Micuțul Muntenegru

a declarat și el războiu Germaniei.

Din Viena vine știrea că după Serbia, și Muntenegru a declarat războiu Germaniei și conzului german Eckhardt a părăsit îndată orașul Cettinje. Cam tot aceeași însemnătate o are și declararea de războiu Germaniei de către Muntenegru ca și cea a Serbiei. Nici Sîrbii nici Muntenegrenii nu se vor bate vre-o dată cu Nemții că nici nu se pot, așa sunt de departe unii de alții. Că totuși au declarat războiu, au făcut-o ca să scape de conzului German, care altfel îi putea șpiona, fără să-l poată alunga, la ei acasă.

NOUȚĂȚI

Spion spînzurat în Bjelina. Ziarul „Bosnische Post” din Bosnia, aduce următoarele știri interesante despre ce se petrece prin Bosnia:

— În comuna Velika Obarka, a fost prins șpionul sîrb primejdios Simici Pero, un om cu trecut furtunos, pedepsit de mai multe ori și numai de curînd întors în Bosnia din Sîrbia. A fost dat pe mina tribunalului militar care l'a trimis îndată în piața mare a orașului Bjelina și aci, în fața mulțimii și a armatei, a fost spînzurat!

— Lîngă Rudanka s'au tras pușcături asupra trenului. Făptuitorul a fost prins, e un anumit Rijici Todor din Krivakar de lîngă Bosnabrod. Indată a fost împușcat, după judecată statarială.

— În cercul Granicia preotul sîrb Oszeciani, era ținut ca „obstatat” (sta bun pentru alții), adică ca zălog pentru poporul seu. Într-o zi preotul a plecat spre casă Patrula militară, care avea supravegherea asupra lui, a strigat pe el: Halt! (Stai) și mai făcînd acela cițiva pași, îndată a tras foc asupra lui și l'a împușcat!

Scrisorile din afară, trimise înapoi? „Universul” primește din Iași o scrisoare cu data de 13 August, în care i se spun printre altele:

„După o lipsă de 9 zile, astăzi posta a adus (la Iași) scrisorile și foile din Austria.

„Pe de altă parte, numeroase scrisori trimise din Iași spre Austria, Germania și Franța, au fost înapoiate (dela granița austriacă) cu însemnarea: „Din pricina de războiu”.

Noi aici la Orăștie am primit zilele astea napoi toate foile ce mergeau la abonații noștri în Rusia (în Basarabia), cu însemnarea: „Din pricină de războiu, înapoiate”.

Așa se vede că scrisori din afară, nu se mai lasă în țările cuprinse de războiu. Ca să le sloboadă, ar trebui să fie cine să le cetească, să vadă de nu cuprind

destăinuiri de lucruri, ce nu se lasă în afară. Iar fiindcă de așa ceva nu e timp, — se trimit napoi peste tot scrisorile, mai ales cele închise.

Cărți postale deschise, cu scrisoare pușină pe ele și cu lucruri nevinovate, se lasă mai ușor să treacă.

Moratoriul prelungit pîn' la 1 Oct. Într'un număr de mai nainte al foii noastre, am fost scris, că guvernul luînd în seamă starea de războiu în care se află țara, a dat un moratoriu (amînare pentru plățirea datoriilor) de 14 zile. Fiindcă de atunci și pînă în zi de azi, nu se simte încă nici o îmbunătățire în starea țării noastre cu țările dușmane, — ba putem zice că lucrurile merg tot spre mai rău, așa că de pace nu mai poate fi vorbă deocamdată, — guvernul a hotărît ca să lungească moratoriul pînă la 1 Octomvrie.

Așa dară moratoriul nu mai e acum de 14 zile, ci de două luni (din 1 August pîn' la 1 Oct.)

Ordinațiunea (hotărîrea) ministerială No. 6045/914 despre moratoriu, apărută acum în foaia oficioasă, rînduește între altele următoarele:

Pentru plățirea datoriilor de bani, a căror termen de plată (scadență) a trecut, ori vor fi de plată pînă în ziua de 30 Septembrie n. a. c., și anume datorii cambiale din nainte de 1 August 1914, datorii cu mandat comercial, cu biliet de depozit, cu cec ori cu alt titlu de drept comercial și privat, dacă au fost făcute nainte de 1 August 1914, — se dă o amînare de două luni de zile.

Amînarea se numără dela ziua de plată, iar dacă ziua (terminul) de plată a fost nainte de 1 Aug. 1914, atunci amînarea se numără dela 1 August.

După datoriile la cari se poate lua camătă, fie pentru că legea prescrie fie că așa a fost înțelesul, camăta se socotește și pe timpul amînării.

La datoriile fără camătă, se poate socoti camăta iertată de lege.

Pe timpul amînării, protestările ce se fac pentru nesolvire, n'au nici o valoare.

Nu cad sub amînare, așadară trebuie plătit și acum:

Dările, asigurările, arînzile, plățile funcționarilor, muncitorilor și a servitorilor.

Sfătuim și de astădată pe oamenii noștri, să nu se prea lase în nădejdea moratoriului, ci, cui îi dă mâna, să-și plătească din datorii cît poate și fără silă, că lui își face bine și ușurare prin asta. Datoriile tot va trebui să le plătim cîndva, fie la 1 oct. fie mai tîrziu, după războiu, și încă cu camete cu tot.

Corăbiile, sunt prinse pe mare! Soarte grea ajunge și corăbiile pe cari deslănțuirea războiului le-a prins în largul apelor. Fiecare putere războiță se silește

a prinde corăbiile ceilalte, ori is de războiu, ori de negoț. — Bie-tele corăbii sînt silite a fugi în por- turile (stațiile de corăbii) cele mai apropiate și a se da oarecum prinse, pentru a-și mîntui viața, că de unde nu, le împușcă și scufundă vasele de războiu dușmane ce le-ar în- tilni în cale.

Dintre corăbiile societății „A- dria“, austroungare, pînă acum vre-o 5 au fost strîmtoare și prinse în porturi streine. Așa de pildă co- răbiile pe cari izbucnirea războiu- lui le-a aflat în Marea Mediterană, au fugit în porturi italiene și acolo stau.

Dar corabia „Báró Fejér- váry“, și vaporul „Báthory“ au fost prinse de Ruși în Odessa și oprite acolo; vasul „Tibor“ a fost prins în un port francez, la Bordeaux, altele la Havre, — și așa mai departe. Vaporul „Franz Iozef“ a fugit în portul spaniol Cadix din naintea unor corăbii engleze.

Ele stau apoi acolo pînă se liniștesc vremile, că altfel, de ies în largul mării, vor fi ori prinse de dușmani și luate în proprietatea lor, ori împușcate.

Indeosebi de Anglia nu va cu- teza să iasă pe mare, că aceea are vapoare peste tot locul pe mare, fiind ea cea mai mare putere pe ape.

Invitare nouă

facem celor ce azi nu le au, dar ar dori a avea foile noastre:

Dela 1 August v., adecă din săptă- mîna viitoare încolo: dăm „Libertatea“ cu adausele sale, numărul de Joia, cu:

numai 2 cor.

până la Anul-nou! Apoi:

— Numărul de Lunia, pe August și Septembrie, (de acum de Luni încolo) până la 1 Octobrie, cu **numai 1 cor.**

Cel-ce vrea să aibă amîndoi numerii, și cel regulat de Joia și cel de războiu de Lunia, să trimită dară 3 cor. și a- tunci va primi pîn' la 1 Oct. foaia de 2-ori pe săptămînă, iar dela 1 Oct. în- colo are foaia de Joia, pîn' la Anul- nou. De i-o plăcea, va abona atunci și numărul de Lunia mai departe.

Ajutor familiilor sărace

cari au pe cineva plecat la oaste.

Familiiile sărace din O- răștie cari au pe cineva dus în cătănie, sunt îndrumate de cătră comitetul de aju- torare, a se înștiința numai decît, fiecare la preotul seu (ro- mîni la preoții lor români, ma- ghiarii la ai lor, sașii și evreii la ai lor) ca să-i înștiințeze la locul seu, pentru a li se da ajutoare. Preoții îi vor scrie pe toți cei lipsiți și listele vor fi în- naintate comitetului de ajutorare care va împărți ajutoarele.

Primim spre publicare din partea primăriei orașului orăș- tie: Proprietarilor de pămînt, de mori și comercianților din Orăștie și jur, li-se face cunoscut, că dacă au de vîndut: legumi, cafea,

zăhar, ovăs, și bucate (grîu, făină, și altele) să și le înștiin- țeze spre cumpărare la Comanda militară din Sibiiu.

Prejurile se statoresc conform legii militare. Predarea, în saci și lăzi, măsurindu se greutatea, se va face la gările din: Sibiiu, Bra- șov, Cluj, sau Alba-Iulia.

Banii se plătesc după 20 August.

Orăștie, 14 Aug. 1914

Andrae, primar.

Răniții sîrbi.

București, 12 Aug. — O știre sosită aici din Niș (noua capitală a Sîrbiei), spune, că din Belgrad au fost aduse pînă acum la Niș 12 vagoane de răniți de războiu.

— Ceea ce înseamnă că bom- bardările armatei noastre asupra Belgradului și a cetății, fac strică- ciuni simțite, deși lupta cea ade- vărată, intrarea în Sîrbia cu toată puterea, — încă abia s'a făcut.

Că în același timp dintre ai nostri ciți sunt răniți ori căzuți, nu se spune.

Adecă ei ne atacau pe noi?

O telegramă din Seraevo (Bos- nia) dată foilor din Pesta la 12 Aug. spune:

Serajevo, 12 Aug. — A- tacul Muntenegrenilor asu- pra cetății Trebinje a fost ză- dărnicit cu totul. Munteneg- renii fură oprîți de trupele noastre cari descărcară fo- curi repezi asupra lor! — La această luptă au luat parte și locuitorii din două comu- ne din Bosnia.

Telegrama aceasta ne miră. Cum adecă? Muntenegrenii ne a- ta ca u pe noi și au străbătut în Bos- nia pînă la Trebinje, unde ai nos- tri se țineau numai în stare de a- părare?

8 cărți mari

cu: **numai 9 cor**

„FOAIA INTERESANTĂ“ pe anii

1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912 și 1913,

legată în volume întregi (cărți de sine). Fiecare an dă o carte de 200 fețe și mai mult cu sute de chi- puri, sute de poezii, nuvele, schițe, poezii populare, glume și altele, — plăcute, ușoare de înțeles pentru ori-ce om din popor.

Ori-care din aceste volume, (fie- care cuprinzînd „Foaia Interesantă“ de pe cîte un an), — legat în table moi, să vînd singuratece, ori 2—3, sau toate la un loc.

— Prețul cîte unei cărți (volum) de sine e 1 cor 40 fileri, trimis acasă franco (posta plătită).

2 volume (ori care) să trimit în pachet de postă franco-recoman- dat, pentru 2 cor. 80 fileri.

3 volume (ori-care) să trimit în pachet franco-recomandat pentru numai 4 cor.

4 volume (ori-care) să trimit franco-recomandat pentru 5 cor.

— Toate 8 volumele să tri- mit pentru numai 9 coroane!

— Pentru America și România fiecare volum costă 2 coroane.

— Fără bani nu să trimit nimănu, nici cu rambursă. Trimiteți banii nainte.

Să pot căpăta dela Administra- ția „Libertatea“ din Orăștie, sau dela „Librăria Națională“ de aici.

Foarte frumoasă

e icoana națională:

„Intrarea lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia“

pusă în vînzare de Librăria Națională din Orăștie. E icoană mare, de 60 cm. lată, 45 cm. naltă, lucrată în colorii arătînd pe Mihai cum vine calare în- cungiurat de generalii sei, și întrînd prin poarta de sus a cetății, unde- i iese în cale Episcopul catolic și mai marii cetății de-l primesc închinîndu- i-se. Clipă mareață, doar cea mai mă- reată în istoria neamului nostru!

Prețul icoanei e: 2 cor. 50 fil. tri- misă franco, sau 2.75 franco-reco- man dat (cînd ești sigur că nu ți se perde pe postă). Cel ce ia 10 de- o- dată, le capătă cu 21 cor. franco!

Tot așa de frumos și mare, și tot cu aceeași preț să capătă dela aceeași Librărie: Chipul eroilor dela 1784:

Horia, Cloșca și Crișan!

Cumpărați-le cu toții și n'o să vă rău pară de banii dați pentru ele!

Trifoiu, nutreț,

am de vînzare cam 100 măji metrice.

Prețul după învoială.

Tot la mine se capătă:

două vagoane de curechiu (varză) frumos dezvoltat.

Peste o lună se poate lua în samă.

E aproape de gara Piski.

A se adresa la subscrisul:

(1419) 1—3 **Romul Curiac,** proprietar în Chimindia Kéménd, p. M.-Solymos.

„LIBERTATEA“

iese de 2 ori pe săptămînă în timpul războiului.

Nu putem lăsa pe oamenii nostri să aștepte o săptămînă întregă după știrile de pe cîmpul de războiu, de aceea conducerea foii noastre a hotărît, a scoate foaia de 2 ori pe săptămînă în acest timp de furtună grozavă. Un număr va ieși Linia, altul Joia. În fiecare Marți și în fiecare Vineri, abonații își pot afla foile în poșta lor.

Numărul de Lunia, adecă numărul de războiu, costă 1 cor. dela 1 Aug. v. pînă la 1 Oct. Acei abonați la foaia noastră regulată, cari vor să capete și numărul de Lunia, să trimită numai decît 1 cor. pe adresa „Libertatea“ în Orăștie-Szászváros. După 1 Oct., dacă împrejurările vor fi tot rele, se va renoi abonamentul pe alte 2—3 luni.

— Pune-ți-vă barem 2 din cari aveți foaia regulată și trimiteți și după numărul de Lunia, dacă unuia fiecăruia vi-ar fi prea mult a abona și acel număr.

— Abonații regulați, dați în samă împărțitorului de foi în comu- nă: să nu-vă dee foaia la nime altul în mână, decît d-voastre! Că de nu cine vă ia foaia dela împărțitor, nu vi-o mai dă, și ve năcăjiți apoi pe noi, zicînd că nu vi-am trimis'o. De aici să trimit foile foarte regulat la toți cei în drept.

— Indemnați și pe alții a-și abona foile, ca să-și aibă fiecare foaia sa, să nu fie silite a să cere, ori a vă lua dela postar, foaia dvoastre. Numai atunci veți fi pe pace de — oaspeții nepoții la foaia dvoastră.

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

dă împrumut:

pentru serate și baluri: por- turi femeiești: de Orăștie, Pă- dureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10 — plus speșele de porto. Costume de Călușeri pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5 — plus speșele de porto.

Are de vînzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100 —
costume complete port de Orăștie à cor. 160 —
costume complete port de Pădureancă à cor. 120 —

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.

(1134) 8—

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leac contra tusei

KAISER

Caramele pectorale cu cel „3 brazi“.

Milfoane de înș le folo- sesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei și tusei măgărești.

6100 de atestate auten- tice de not. publ., garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil. —

în Orăștie Apot. N. VLAD. în Dobra Apot. W. UNBE- RATH, și în alte apotece.

(1149) 28—48

Celor ce abonează mai mulți nume- rul de Lunia

le facem o însemnată ușurare: Dacă se pun 5-6 ori 10 înși la un loc și se scriu după acest număr, avînd a merge toate foile pe o singură adresă, atunci în loc de 1 cor. 50 fil. li-l dăm cu numai 1 cor. Foile celor ortăciți merg atunci la unul din ei și dela acela și-le scot ortăcii. Fiindcă nu ne fac lucrul cu scrisul prin cărți și cu facerea de adrese la toți împreună și și cheltuelile de postă sunt în acest fel mai mici, — le putem da mai lesne.

Abonații din un sat, fac mai bine dacă se pun așa laolaltă și trimit împreună după foile de Luni și noue ne e mai ușor și lor.

Primul depozit român

de **PIANE, PIANINE**
și **ARMONIURI**

T. Popovici, Sibiu, strada Cîsnădiei 7, —

se recomandă on. public român cu fabricate exclusiv bune, cu cari s'a aprovizionat pentru on. public muzical.

Prețuri mai ieftine ca oriunde! Impachetare și transport gratis! Plătire și în rate convenabile.

Ca Român și specialist, pro-

prietarul depozitului, roagă publicul nostru de pretutindeni, să-l onoreze cu încrederea sa.

Comandele să se facă din bună vreme pentru ca să poată fi rezolvite la timp. (1392)6-50

Institutul diagnostic al doctorului Cozmuța, (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban: József 42-08), — e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morbiuri mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de nervi, de piept, de piele, venerice, boale femeștii și de copii, etc. Institutul, pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale, mai are și zece camere mobilate, pentru pacienți, deci foarte acomodat pentru publicul din provincă.

Pentru boale de piept și venerice, institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direbțiunea institutului

(1353) 11—

„Cele mai frumoase!“

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională“ dela Orăștie, poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana“.

Cei cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărticică de poezii populare și veți avea o neîncetată plăcere cetîndu-le, căci ele sunt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase!“

Prețul 60 fileri, trimise franco.

Numeri singuratici din „Libertatea“

găsiți spre vînzare, atît din foile de Joia, cît și din numărul de Lunia (cel de războiu), în următoarele orașe, la următorii vînzători ai foilor noastre:

Prețul unui număr e totdeauna **10 fileri.**

O aflați în:

BLAJ, la »Librăria Seminarială«.
BRAD, la negustorul român Ioan Cutean.
HUNEDOARA, la negustorul român N. Țintea
GHIOROC, la negustorul român M. Butariu.
BAIA-DE-CRIȘ, la negustorul român Rom. Coțoiu.
SIBIU, la trăicele: Hermine Frank și Németh László.
ORADEA-MARE, la Librăria Hegedüs (Rákoczi ut. 5).
ALBA-IULIA, la Publiu Murășan, în piață.
FĂGET, la negustorul român Aug Oneșan.
HAȚEG, la negustorul român B. Popovici.
SELIȘTE, la negustorul român N. N. Țintea, Ssor.
LUGOJ, la Librăria românească »Minerva« G. Țăranu.
CRIȘTIOR, la comerciantul Vágzsina Imre.
VINȚUL-DE-JOS, la Filiala »Ardeleana«.
ABRUD, la vînzătorul de foi I. Tengher
VÎRȘET, la prăvălia Amalia Kirchner,
SOMCUTA-MARE, la Însoțirea creștină de Consum.
BEIUȘ, la Librăria românească »Doina«.
DOGNECIA, la dl G. Dumitru.
TURDA, la »Librăria Poporală« I. Pescariu.
LIPOVA, la vînzătorul de foi Schmolter Antal.
BRAȘOV, la Librăria rom. I. Chiroiu.
ILIA, la societatea comercială românească »Libra«.
ȘUGAG, la negustorul român Nic. Ștefan.
DOBRA, la banca »Grănițerul«.
CÎMPENI: la comerciantul român Dumitru Iclozan.
MEDIAS: la Librăria G. Reisenberger.
ORĂȘTIE: la Librăria Dr. S. Bornemisa și com. N. Nicoară

In aceste locuri căutați „LIBERTATEA“ Marția și Vinerea.
Alți negustori, cari ar dori să vîndă foile noastre, — să se înștiințeze.
Au cîștig frumusețea dela vînzarea lor.

„Tipografia Nouă, I. Moța“

din Orăștie (Szászváros)

este una din cele mai bogat provăzute cu tot felul de material pentru tipar. E în stare a tipări broșurile cele mai fine, cu clișee întrețesute în text, — apoi ori-ce tipăriri pentru privați, ca: învătări, anunțuri de logodnă, de cununie, cărți de vizită, afișe (placate), reclame, etc. — Pregătește tipăriri pentru bănci și cărți pentru bănci.

În posesiunea unei mașini ce tipărește

în două colori de-odată, poate pregăti: învătări, reclame, ș.a.,

în două colori!, etc. — Tipărește

ziare, reviste, broșuri, cu totul moderne cu gust arăngate și tipărite.

— În »TIPOGRAFIA NOUĂ« se lucrează cu

6 mașini: una plană, una dublă (lucrînd cît două plane de-odată), una tipărind în două colori de-odată, o

mașină americană pentru lucruri mărunte, una de perforat și una de tăiat. — Serviciu repede — Prețuri mai ieftine ca aiurea!

Adresați-vă cu încredere, în ori-ce trebuințe de tipăriri, la:

„Tipografia Nouă I. Moța“
(Tipografia foii »Libertatea«)
în ORĂȘTIE (Szászváros).

AVIZ pentru oieri!

Subscrisul am în comuna Aștileu-mare (Nagyesküllő), la depărtare de Cluj 30 klm., o moșie de 300 jugăre, foarte acomodată pentru pășunat de iarnă pentru 3—400 oi, unde la caz de lipsă se găsește și fin, staul potrivit pentru timpul fătutului, precum și casă de locuit pentru păcurari.

Cei-ce doresc a se folosi de această ocaziune favorabilă, să se adreseze la subscrisul

Hida (Hidalmás) la 9 Aug. 1914.

Dr. Simion Tamașiu,

(1417) 2—3 advocat.

Nouă bucurie vestim fraților noștri Români:

Icoana cu chipurile lui

HORIA, CLOȘCA, CRIȘAN

a fost scoasă de sub tipar! E o icoană națională, lucrată cu multă grijă, în colorii, și să află de vânzare la „**Librăria Națională**” S. Bornemisa din Orăștie (Szváros).

Icoana capilor revoluției dela 1784 e făcută după chipurile care se află în Muzeul-Bruckenthal din Sibiu, chipuri de pe vremea lui Horea, făcute de un pictor de atunci la cererea guvernatorului Ardealului, ca să rămână chipul răsculătorilor țărani. De pe acele tablouri din Muzeu s'a luat fotografie, iar după fotografie a făcut Librăria icoana asta. Așadar e chipul cît să poate de credincios a eroului Horia și a soților sei.

Să poate căpăta pentru suma de **2 cor. 50 fl. franco**, — iar franco-recomandat (cînd e sigur, că nu se perde pe postă), pentru **cor. 275**.

— Cei care comandă la un loc **10 bucăți**, le capătă în loc de **2750**, cu **numai 21 cor!**

Cereți toți această icoană frumoasă, care e o podoabă vrednică a casei fiecărui Român.

Prețul să-l trimiteți înainte, căci cu ramburs nu se trimite icoana!

Pentru America prețul e următorul: **60 cenți** o icoană singularică. **franco recomandat!**

Două icoane luate **de-odată** să trimit franco recomandat pentru **1 dollar!**

— Tot aci și tot cu acel preț

„**Intrarea lui MIHAI VITEAZUL în Alba-Iulia**”.

Cine comandă **amîndouă** chipurile de-odată, cruță cheltuiala de postă la unu din ele! Cu 4 cor. 70 fl. (în loc de 5 cor.) le capătă pe amîndouă franco, sau cu 4 cor. 95 franco-recomandat, în loc de 5.50.

Pentru America:

Amîndouă icoane, alui Mihai și alui Horia, cumpărate de-odată, să trimit pentru **1 dollar franco recomandat!**

Trimiteți prețul înainte la:

„**Librăria Națională**” S. Bornemisa Orăștie Szászváros.

Intrarea lui

MIHAI-VITEAZUL în ALBA-IULIA!

În toată istoria neamului românesc, nu avem zi mai măreață ca aceea, cînd Mihai-Viteazul, după ce a cucerit Ardealul, — a intrat în Alba-Iulia ca cuceritor și Domn al Ardealului!

Intrarea lui a fost măreață! O strălucită ceată de generali și căpitani și purtători de steaguri l'au însoțit. În poarta cetății i-au ieșit închinîndu-se lui și supunîndu-se mai-marilor cetății, cu Arhiepiscopul catolic în frunte, care să pleacă naintea temutului Voevod Român!

Acest mare fapt al istoriei noastre naționale, este zugrăvit în o prea frumoasă

icoană națională

de un pictor mare măestru, — și această încintătoare icoană, a scos-o de sub tipar „**Librăria Națională**” S. Bornemisa

din Orăștie (Szászváros) și o pune în vânzare, pentru prețul de numai

2 cor. 20 fl.

Cu atîta o capătă cel-ce o la de-adreptul din Librărie. Cel cari o cer prin postă, o capătă cu 250 fileri franco, iar cu 2 cor. 75 fil. franco-recomandat!

Cel-ce prin postă cere 5 icoane de-odată, le capătă franco-recomandat în loc de 1375, cu

numai **cor. 1150**.

Cine la 10 de-odată, le capătă franco-recomandat, în loc de cor. 2750, cu

numai **21 cor.**

— E chip de 60 cm. lung și aproape 50 cm. nalt! Icoană mare, tipărită pe hirtie foarte fină, și în multe colorii!

Cel-ce treceți pe la Librărie, priviți frumosul tablou în galantarul (fereastră) Librăriei.

RED STAR LINE

Linia Steaua Roșie

Antwerpen - Amerika.

Vapor de postă, regulat și direct, între

Antwerpen — New-York

și

Antwerpen — Boston.

Vapoarele societății sunt:

Lapland Vaterland Samland Marquette
Finland Zeeland Gothland Menominee
Kroonland Manitou

Comunicație la New-York în fiecare Sîmbătă, la Boston în tot a două zile. Mai deaproape vă puteți informa la

Agentura

Red Star Line

Budapest, VIII. Köztetető ut 12-a

Telefon: József 10—87

(1418) 2—10

„**HOTEL DEAK FERENCZ**”, de rangul prim Hotel liniștit, cetățenesc. — 5 minute dela gara de Ost. în **Budapesta**, Aggteleki ú. 7. Arangeat cu încălzire cu gaz și comodități. 80 odăi și cafea! Odăi de 1 persoană, dela 3 cor. în sus; pentru 2 persoane 5 cor. 20 fil. pe zi. (1391) 8—10

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul 1911	1912
Vin alb — — —	70	60
Rizling — — —	72	62
Roșu de Miniș — 1 00	90	
Carbenet — — 1 10	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	— 46
Rizling — — —	— 48
Șiller — — —	— 50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(1211) 27— **PETRU BENEA**, proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

„HATIEGANA”

institut de credit și economii, societ. pe acții, în Hațeg (Hätszeg),

primește și fructifică depuneri:

până la 1000 cor. cu 5%

dela 1000 până la 2000 cor. 5½%

dela 2000 cor. în sus, dacă acele sunt depuse pentru o durată mai lungă de o jumătate de an, cu 6%.

(1469) 6—12

Directiunea.

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunescut onoratului public din loc și jur, că cu ziua de Sîmbătă în 4 Iulie n. — deschid în Orăștie, în drumul țării, lingă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jurkovits):

BARBIERIE și FRIZERIE,

arangeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratul public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stimă:

Filip Schiopu, friser.

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dollari.
Fonduri peste 30 milioane de dollari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solveste 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îi plătim în țara veche

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru-că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu telegram — n vreme ce banii trimiși prin ați bancheri sunt pe cele cu postă la New-York, noi l-am și plătit deja în țară — Trimiterile prin postă, mulțumită unui mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4—5 zile mai repede ca ori-și cine altul. — Cearcă și te vei convinge. — După fiecare trimiteri, dăm fiecăruia rețepsul postal original din țară. — Cere coala de trimiteri (manlorcă).

(0000) 5—

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC
39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.
(Vis à-vis de Consulatul Austroungar).